

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СУЧАСНА ЛІНГВІСТИКА В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУК

для підготовки *магістра*

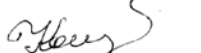
Луцьк
2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук» для підготовки магістра. 29 вересня 2022 року.

Розробник:

Межов Олександр Григорович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української мови (протокол № 1 від 29 серпня 2022 року).

Завідувач кафедри української мови проф. Наталія КОСТУСЯК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна та заочна форми навчання	ОС <i>магістр</i>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 год./ 4 кредити		Рік навчання перший
		Семестр другий
		Лекції д. ф. – 10 год.; з. ф. – 4 год.
ІНДЗ: немає		Практичні д. ф. – 14 год.; з. ф. – 6 год.
		Самостійна робота д. ф. – 88 год.; з. ф. – 96 год.
		Консультації д. ф. – 8 год.; з. ф. – 14 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові *Межов Олександр Григорович*
 Науковий ступінь *доктор філологічних наук*
 Вчене звання *професор*
 Посада *професор кафедри української мови*
 Контактна інформація: тел. 0992272361,
 e-mail: mezhov.oleksandr@vnu.edu.ua, mezhov@ukr.net
 Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація курсу

Внаслідок інтеграційних процесів у науковій парадигмі кінця ХХ – початку ХХІ ст. виникли нові галузі мовознавства, такі як функційна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, лінгвопрагматика, психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, дискурсологія, етнолінгвістика і лінгвокультурологія, соціолінгвістика, політична лінгвістика, лінгвогендерологія, юридична лінгвістика, медіалінгвістика, лінгводидактика, документна лінгвістика тощо. Обравши цей освітній компонент, здобувачі освіти зможуть дізнатися про функційні параметри мовних одиниць, закони успішної комунікації й засоби комунікативного впливу, специфіку організації різних видів дискурсу; відбиття в мовленнєвій діяльності етнічної свідомості, менталітету, національного характеру, матеріальної та духовної культури народу; проблеми взаємозв'язку мови та суспільства, мови і гендеру, мови і влади, мови й політики; роль мови в юридичній теорії та практиці, судочинстві, лінгвістично-криміналістичній експертизі; психічні процеси породження, сприйняття й розуміння мовлення, психічні механізми формування в людини мовної здатності й ефективності спілкування; мову як засіб пізнання –

отримання, зберігання, обробки й використання знань; можливості використання теоретичного доробку мовознавства у прикладних цілях.

2. Мета освітнього компонента – формувати у здобувачів освіти фахові компетентності на основі теоретичних знань про перспективні напрями сучасної лінгвістики, сформовані внаслідок міжгалузевої та внутрішньогалузевої інтеграції, здатність застосовувати їх для вирішення практичних завдань у різних сферах професійної діяльності.

Завдання освітнього компонента:

розширити науковий світогляд магістрів й лінгвістичні навички шляхом вивчення:

- міжрівневих граматичних категорій у мовній системі, що виникли на перетині функційного синтаксису, словотвору та морфології;
- явища синтаксичної деривації – відношення похідності між однорівневими та різнорівневими синтаксичними одиницями;
- лінгвостилістичних функцій фонетичних, лексичних, фразеологічних, синтаксичних, словотвірних і морфологічних одиниць;
- морфонологічних явищ мови;
- інтеграції мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини;
- взаємодії мовознавства з науками про суспільство, політику і право;
- зв'язку мовознавства з науками про культуру етносу;
- способів проникнення лінгвістики в медіасферу;
- інтеграції лінгвістики й дидактики, лінгвістики та документознавства.

3. Результати навчання (компетентності):

Загальні компетентності

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
2. Здатність бути критичним і самокритичним.
3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність працювати в команді та автономно.
6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
7. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності

1. Здатність доцільно користуватися лінгвістичною й міжгалузевою термінологією у професійній діяльності.
2. Здатність вільно орієнтуватися в новітніх лінгвістичних напрямках і школах.
3. Здатність критично осмислювати методологічні принципи, історичні надбання й новітні досягнення світової та вітчизняної лінгвістичної науки.
4. Здатність усвідомлювати мову як систему систем для вироблення вмінь аналізу її різнорівневих одиниць у їх взаємодії з урахуванням впливу лінгвальних і позалінгвальних чинників.
5. Здатність здійснювати комплексний різноаспектний аналіз, інтерпретацію і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної лінгвістичної спеціалізації для вирішення практичних завдань у різних сферах професійної діяльності.
7. Здатність інтегрувати набуті лінгвістичні знання та вирішувати проблемні питання мовознавства у широких або мультидисциплінарних контекстах у тісному взаємозв'язку з іншими науковими і практичними галузями (соціологією, правознавством, політологією, етнологією, культурологією, психологією, когнітологією, прагматикою, теорією комунікацій, гендерологією, герменевтикою, журналістикою, теорією та практикою редагування, дидактикою, документознавством та ін.).

8. Здатність усвідомлювати роль емоційно-експресивних і логічних засобів мови для ефективного вирішення комунікативно-прагматичних завдань у професійній діяльності, зокрема під час створення усних і письмових текстів державною мовою, їх аналізу, оцінювання, редагування та використання у різних жанрах, стилях і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному).

9. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

4. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Бал
	Усього	у тому числі				
		Лек	Пр	К	С/р	
<i>Змістовий модуль 1. Внутрішньогалузева інтеграція</i>						
Тема 1. Функційно-категорійна граматики	12	2	2	1	7	10 балів
Тема 2. Дериваційний синтаксис	11	2	2	-	7	10 балів
Тема 3. Морфонологія	8	-	-	1	7	10 балів
Тема 4. Лінгвостилістика	7	-	-	-	7	10 балів
Разом за змістовим модулем 1	38	4	4	2	28	40 балів
<i>Змістовий модуль 2. Міжгалузева взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики</i>						
Тема 5. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 6. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу	13	-	2	1	10	10 балів
Тема 7. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 8. Лінгвістика та медіасфера	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 9. Лінгвістика й дидактика	13	-	2	1	10	10 балів
Тема 10. Документна лінгвістика	11	-	-	1	10	10 балів
Разом за змістовим модулем 2	82	6	10	6	60	60 балів
Всього годин / балів	120	10	14	8	88	100 балів

Заочна форма навчання

Таблиця 2а.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Бал
	Усього	у тому числі				
		Лек	Пр	К	С/р	
<i>Змістовий модуль 1. Внутрішньогалузева інтеграція</i>						
Тема 1. Функційно-категорійна граматики	11	1	1	-	9	10 балів

Тема 2. Дериваційний синтаксис	11	1	1	-	9	10 балів
Тема 3. Морфонологія	11	-	-	2	9	10 балів
Тема 4. Лінгвостилістика	11	-	-	2	9	10 балів
Разом за змістовим модулем 1	44	2	2	4	36	40 балів
<i>Змістовий модуль 2. Міждисциплінарна взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики</i>						
Тема 5. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини	13	1	1	1	10	10 балів
Тема 6. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу	12	-	1	1	10	10 балів
Тема 7. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право	14	1	1	2	10	10 балів
Тема 8. Лінгвістика та медіасфера	13	-	1	2	10	10 балів
Тема 9. Лінгвістика й дидактика	12	-	-	2	10	10 балів
Тема 10. Документна лінгвістика	12	-	-	2	10	10 балів
Разом за змістовим модулем 2	76	2	4	10	60	60 балів
Всього годин / балів	120	4	6	14	96	100 балів

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає детальніше опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, основної та додаткової літератури, а також виконання практичних завдань. *Питання й завдання для самостійної роботи подано за темами в навчально-методичних матеріалах до курсу.* Ефективність самостійної роботи здобувачів освіти викладач виявляє на практичних заняттях під час поточного контролю та фіксує в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Освітній компонент охоплює два змістові модулі. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання з відповідних тем.

Поточний контроль передбачає такі форми: усні відповіді на практичному занятті у процесі індивідуального, фронтального чи комбінованого опитування, бесіди, дискусії, роботи в малих групах; виконання практичних завдань для самостійної роботи з кожної теми. На практичному занятті і в процесі самостійної роботи, щоб отримати максимальний бал, здобувач освіти повинен: вичерпно відповідати на основні й додаткові питання; аргументувати теоретичні положення прикладами; знати основні та (вибірково) додаткові джерела з теми; критично аналізувати викладений у рекомендованих джерелах матеріал; самостійно опрацьовувати окремі питання, робити тезисні конспекти, готувати презентації, повідомлення, реферати; застосовувати теоретичні знання на практиці; коментувати виконані практичні завдання. Розподіл балів за темами подано у *Таблиці 2*.

Основними формами вивчення освітнього компонента є лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Обов'язковим є відвідування практичних занять та усні відповіді у процесі опитування, бесіди, дискусії, а також виконання завдань для самостійної роботи. На консультаціях викладач допомагає здобувачам освіти в опрацюванні складних

питань курсу. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані під час очних консультацій у тих самих формах контролю, що передбачені на практичному занятті, або (за неможливості) через *e-mail*, *Viber*, *Skype*, *Zoom*, *Moodle*. Усі завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни, відповідно до затвердженого розкладу занять.

З основними принципами організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Здобувачам освіти також можуть бути зараховані результати навчання, отримані в процесі неформальної та інформальної освіти. Деталі за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.](#)

Із порядком розгляду звернень щодо вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з оцінюванням знань та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, можна ознайомитися за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати всі завдання поточного й підсумкового контролю, покликаючись на джерело у випадку використання чужих думок. Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих напрацювань чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій – адекватна реакція відповідно до нормативних документів:

- [Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату;](#)
- [Кодекс академічної доброчесності.](#)

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік, який викладач виставляє за результатами поточного контролю за умови, що здобувач освіти виконав визначені силабусом види завдань. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (із поважних причин), на консультаціях або в електронному курсі на платформі *Moodle* він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми, але **не пізніше ніж за тиждень до заліку**. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час семестру (шкала від 0 до 100 балів). Якщо здобувач освіти протягом семестру набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час семестрового оцінювання, анулюються. Під час ліквідації академічної заборгованості максимальна кількість балів за залік, що проходить у формі усного опитування, – 100 (вага кожного питання 10 балів).

Питання для підсумкового контролю

1. Предмет і завдання курсу.
2. Поняття внутрішньогалузевої інтеграції та внутрішньопредметних зв'язків у мовознавстві.
3. Функційно-категорійна граматики: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.
4. Категорійний синтаксис.
5. Категорійна морфологія.
6. Категорійний словотвір.
7. Міжрівневі граматичні категорії.
8. Дерираційний синтаксис: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.

9. Зв'язок дериватології та синтаксису. Поняття синтаксичної деривації та синтаксичної похідності.
10. Відношення похідності між різними типами складних речень.
11. Дериваційний потенціал складносурядних речень.
12. Складнопідрядне речення – базова структура для творення простих ускладнених речень.
13. Дериваційні відношення в системі простих речень.
14. Дериваційні параметри словосполучень.
15. Згортання речень у словосполучення та синтаксеми.
16. Морфонологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
17. Морфонологічний рівень як проміжний між фонологічним і морфологічним.
18. Морфонологічні явища.
19. Валентність морфем.
20. Лінгвостилістика: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.
21. Фоностилістика.
22. Лексична стилістика.
23. Морфологічна й словотвірна стилістика.
24. Стилістичний синтаксис.
25. Прагмалінгвістика і прагмастилістика.
26. Поняття міжгалузевої інтеграції. Міждисциплінарна взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики.
27. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини
28. Теорія комунікації й теорія мовної комунікації.
29. Комунікативна лінгвістика й теорія мовленнєвих актів.
30. Дискурсивна лінгвістика. Герменевтика.
31. Психолінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
32. Когнітивна лінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
33. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу.
34. Етнолінгвістика й етнопсихолінгвістика, їх взаємодія.
35. Лінгвокультурологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
36. Лінгвофольклористика: об'єкт вивчення й основні завдання.
37. Інтерлінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
38. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право.
39. Соціолінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
40. Лінгвогендерологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
41. Політична лінгвістика в системі новітніх галузей мовознавства.
42. Юрислінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
43. Лінгвістика та медіасфера.
44. Медіалінгвістика і пресолінгвістика.
45. Медіаосвіта й медіадидактика.
46. Девіатологія та едитологія.
47. Лінгвістика й дидактика.
48. Предмет і завдання сучасної лінгводидактики.
49. Галузі лінгводидактики.
50. Нові підходи до навчання мови.
51. Документна лінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
52. Лінгвістичні засади документознавства.
53. Основи документотворення.
54. Мовностилістичні особливості документів.
55. Документи: вимоги до оформлення, загальна мовна характеристика текстів.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Лінгвістична оцінка</i>
90–100	<i>Зараховано</i>
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	<i>Незараховано (необхідне перекладання)</i>

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

90–100 балів – відмінне виконання. Здобувач освіти дає вичерпні відповіді на основні та додаткові питання, виявляє критичне мислення, повне розуміння матеріалу, глибоко та всебічно аналізує його, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу, самостійно наводить приклади, робить ґрунтовні й аргументовані висновки, правильно виконує практичні завдання різного рівня складності, зокрема аналітичні, проблемні, творчі (не менше ніж 90% правильних відповідей і практичних завдань).

82–89 балів – вище середнього рівня. Здобувач освіти дає вичерпні відповіді лише на основні питання, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу, самостійно наводить приклади, робить висновки, допускає поодинокі помилки у практичних завданнях різного рівня складності (не менше ніж 80% правильних відповідей і практичних завдань).

75–81 балів – загалом хороша робота. Здобувач освіти, загалом, дає відповіді на переважну більшість питань, використовуючи при цьому лише обов'язкову літературу, наводить приклади з підручників, робить висновки, але допускає незначні помилки та неточності під час викладення матеріалу, виконання практичних завдань (не менше ніж 75% правильних відповідей і практичних завдань).

67–74 балів – непогано. Здобувач освіти дає відповіді, проте не розкриває суті питання, відчуває труднощі в наведенні прикладів, не здатен зробити правильні висновки, допускає суттєві помилки та неточності під час викладення матеріалу, виконання практичних завдань або виконує їх частково (не менше ніж 65% правильних відповідей і практичних завдань).

60–66 балів – виконання відповідає мінімальним критеріям. Здобувач освіти демонструє низький рівень знань теоретичного матеріалу, допустивши значну кількість помилок у відповідях на питання, не може навести приклади, не здатен зробити висновки, не виконує половини практичних завдань (не менше ніж 60% правильних відповідей і практичних завдань).

1–59 балів – необхідне перекладання (незараховано). Здобувач освіти фрагментарно або поверхово знає теоретичний матеріал, не може відповісти на питання викладача та виконати більшість практичних завдань (менше ніж 60% правильних відповідей і практичних завдань).

Шкала оцінювання за теми

Таблиця 4

<i>Пояснення</i>	<i>Орієнтовний розподіл балів</i>
	<i>Теми 1–10</i>
<i>Відмінне виконання</i>	10–9
<i>Вище середнього рівня</i>	8
<i>Загалом хороша робота</i>	7,5
<i>Непогано</i>	7
<i>Виконання відповідає мінімальним критеріям</i>	6
<i>Рекомендовано доопрацювати</i>	менше 6

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ*Основна література*

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-е вид., доповн. Київ : Академія, 2009. 376 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник. Київ : Либідь, 1993. 368 с.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
4. Загнітко А. П. Лінгвокультурологія: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітко, І. В. Богданова; за ред. А. П. Загнітка. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
5. Коч Н. В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2021. 132 с.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с.
7. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.
8. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242 с.
9. Пізнюк Л. В. Документна лінгвістика: навчальний посібник. Київ, 2018. 174 с. Правнича лінгвістика: навч. посіб. / Г. П. Проценко, Л. М. Шестопалова, О. Ф. Прохоренко [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Гусарова. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2010. 312 с.
10. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Л. О. Калмикова Г. В. Калмиков, І. М. Лапшина, Н. В. Харченко; За заг. ред. Л. О. Калмикової. Київ : Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс», 2008. 245 с.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.

12. Ситар Г. Політична лінгвістика : навчально-методичний посібник. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 184 с.
13. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / М. Пентилюк та ін. ; за заг. ред. М. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2015. 319 с.
14. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика: навчальний посібник для студентів факультету української філології ; за ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.
15. Шевченко Л., Сизонов Д. Лінгвістична експертиза: підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 244 с.
16. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Теорія медіалінгвістики : підручник ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 214 с.
17. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ : Академія, 2011. 304 с.

Додаткова література

18. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник. Київ : Академія, 2008. 240 с.
19. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підручник. Київ : Академія, 2011. 304 с.
20. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: кол. монографія. Харків–Дрогобич, 2014. 470 с.
21. Дружененко Р. С. Етнолінгвістичний аспект аналізу тексту (фрагмент лекції для студентів-філологів): збірник наукових праць. 2011. Т. 1, № 60 (2011). С. 88–93.
22. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
23. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк : ДонНУ, 2012.
24. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк : ДонНУ, 2007. 219 с.
25. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
26. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навчальний посібник / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.
27. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики: навчальний посібник Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
28. Медіалінгвістика: словник термінів і понять /Л.І.Шевченко, Д.В.Дергач, Д.Ю.Сизонов / за ред. Л.І.Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 380 с.
29. Приходько Н. С., Богдан С. К. Лінгвостилістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 124 с.
30. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
31. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ : Академія, 2010. 237 с.
32. Синчак О. Гендерована мова: вектори влади і впливу // Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Вид. третє, випр. і доп. Київ : Критика, 2017. С. 117–134.
33. Соціолінгвістика: навчальний посібник / Л. І. Антошкіна, Г. М. Красовська, П. І. Сигеда, П. М. Сухомлинов. Донецьк : ТОВ Юго-Восток ЛТД, 2007. 360 с.

34. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 112 с
35. Цюняк О. П. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 76 с.

Інтернет-ресурси

- Блог «Центр культури української мови» Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <http://centrkum.blogspot.com/>
- Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/sintaksis_i_punktuacija/7
- Сайт електронної бібліотеки «Україніка» НАН України. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/UA/elib.exe>
- Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>
- Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
- Тезаурус з комп'ютерної лексикографії. URL: <http://www.mova.info/Page3.aspx?11=188&vocid=1>
- Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?11=68
- Українська мова. Енциклопедія. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/
- Український лінгвістичний портал. URL: <https://ulif.org.ua>
- Korpus Języka Polskiego. URL: <http://nkjp.pl/>

Основні праці викладача з освітнього компонента

1. Костусяк Н. М., Межов О. Г. Префіксальні інновації як засіб психологічного впливу на свідомість реципієнтів. *Психолінгвістика. Psycholinguistics*. 2018. Вип. 24 (2). С. 97–114. (**Web of Science**).
2. Межов О., Костусяк Н. Комунікативно-прагматичні парадигми речень у сучасній українській мові. *Соціум. Документ. Комунікація*: зб. наук. праць. Серія: Філологічні науки. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я.М. 2019. Вип. 7. С. 11–32.
3. Mezhev, O., Navalna, M., & Kostusiak, N. Invective Vocabulary in Media Discourse at the Beginning of the 21st Century: A Psycholinguistic Aspect. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2020. Volume 7, Number 1. PP. 97–110 (**Scopus**).
4. Межов О. Г., Мельник І. А. Комунікативно-прагматичні та стилістичні функції часток у художніх творах Лесі Українки. *Волинь філологічна: текст і контекст* : зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. Вип. 28. С. 45–59.
5. Лінгвістична історіографія кафедри української мови: до 50-ліття від часу заснування : колективна монографія / упоряд. Т. Є. Масицька, Н. М. Костусяк, О. Г. Межов, І. А. Мельник. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 320 с.
6. Kostusiak N., Navalna M., Mezhev O. The Functional-Cognitive Category of Femininity in Modern Ukrainian. *Cognitive Studies / Études cognitives*, 2020 (20), s. 1–12. (**Scopus**).
7. Межов О. Г., Навальна М. І., Костусяк Н. М. Засоби вираження комунікативно-прагматичної інтенції образи в сучасних медіатекстах. *Лінгвістичні студії / Linguistic Studies*: зб. наук. праць; гол. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 41. С. 179–192.
8. Костусяк Н., Межов О., Навальна М., Українські фемінітиви в контексті мовної динаміки, синтаксичної семантики, деривації та проблем нормативності. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія*

- (мовознавство) : збірник наукових праць / гол. ред. Є. Б. Барань. Вінниця : ТОВ «фірма Планер», 2021. Вип. 32. С. 171–184.
9. Межов, О. Г., Костусяк, Н. М. Формування лексичної і граматичної компетентностей майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2021. Т. 84, № 4. С. 104–125. (*Web of Science*).
10. Navalna, M., Kostusiak, N., & Mezhov, O. The functional-cognitive characteristics of interrogative utterances in modern Ukrainian. *Cognitive Studies / Études cognitives*, 2021(21), s. 1–14. Article 2484. (*Scopus*).
11. Межов О. Г. Етнолінгвістичний та лінгвокультурологічний аспекти вивчення української мови в закладах вищої освіти. *Актуальні проблеми міжкультурної комунікації*: зб. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, 06 квітня 2022 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2022. С. 286–290.
12. Межов О. Г. Лінгвоюридичні аспекти вивчення української мови в закладах вищої освіти. *Сучасні тенденції розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції*: Міжнародна науково-практична конференція, м. Вінниця, 29-30 березня 2022 р.: тези та статті / ред.кол.: Драбовський А.Г., Дибчук Л.В. та ін. Вінниця : Вінницький кооперативний інститут, 2022. С. 192–194.
13. Межов О. Г. Семантико-синтаксична й формально-граматична організація питальних речень у контексті лінгвістичного сьогодення. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*, 2022. Том 33 (72). № 1. Ч. 1. С. 65–71.
14. Межов Олександр, Костусяк Наталія. Граматичні ідеї О. Синявського та С. Смеречинського як цінне джерело пізнання української мови в контексті розвитку новітніх лінгвістичних парадигм. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : збірник наукових праць / гол. ред. Є. Б. Барань. Вінниця : ТОВ «фірма Планер», 2022. Вип. 34. С. 34–43.*
15. Межов О. Г., Костусяк Н. М., Здіховська Т. В. Комунікативно-синтаксична організація питальних висловлень у контексті новітніх лінгвістичних парадигм. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*, 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 1. С. 12–17.
16. Kostusiak N, Mezhov O., Pryimachok O., Holoiiukh L., Zdikhovska T., Tykha L. Concept of Crisis in the Latest Media Information Field. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXV. P. 287–292. (*Web of Science*).
17. Navalna M., Mezhov O., Skliarenko O., Ovsiienko A., Sydorenko T., Polovyk D. Peculiarities of the functioning of metaphors in the texts of the internet publication “Ukrainska pravda”. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXVII. P. 59–67. (*Web of Science*).